

Мета педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з порушеннями психофізичного розвитку – це створення організаційно-педагогічних умов для успішної інклюзії, соціалізації дитини і інтеграції родини у соціум.

Завданнями педагогічного супроводу сім'ї дитини з особливими освітніми потребами є:

- актуалізація проблем родини;
- консультування сім'ї дитини з питань виховання, навчання, соціалізації: створення освітнього маршруту для дитини, оптимізація емоційно-вольової сфери членів родини, налагодження взаємовідносин дошкільника з однолітками, педагогами, батьками;

- створення адаптивного освітнього середовища;
- формування необхідних педагогічних знань, умінь у батьків і педагогів.

Реалізація завдань педагогічного супроводу сімей, які виховують дітей з ООП, вимагає забезпечення відповідних організаційно – педагогічних умов:

- створення адаптивного освітнього середовища, яке позитивно впливає на психоемоційний, пізнавальний, соціально-комунікативний розвиток дитини, формування комунікативних умінь і навичок дитини;

- методичне забезпечення (розробка програми супроводу сімей, що виховують дітей з ООП);

- взаємодія фахівців закладу дошкільної освіти і сім'ї, що виховує дитину з ООП.

Педагогічний супровід родин, які виховують дітей з особливими освітніми потребами полягає в активній участі батьків в процесі організації інклюзивної освіти у дитячих садочках. Співпраця повинна бути конструктивною і ефективною, що можливо за умови, коли всі її учасники почувають себе комфортно в цьому процесі, їхні ролі узгоджені і зрозумілі, а інформація регулярно надається відкритим і демократичним способом.

Література:

1. Освіта і просвіта батьків, членів родин: практич. посіб. / Котирло Т. В., Щербина Д. В. Київ: ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України, 2019. 219 с.

УДК 378.013

Макаренко С. І.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти МДУ

ПІДСУМКОВА АТЕСТАЦІЯ МАГІСТРАНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 012 «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»: ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЧИ СТАРТАПУ?

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для другого (магістерського) рівня вищої освіти провідною інтегральною компетентністю випускника визначає здатність компетентно розв'язувати складні завдання та проблеми організації освітнього процесу в системі дошкільної освіти, що передбачає здійснення інновацій у ситуаціях невизначеності умов і вимог [5].

Реалізація зазначених вимог спонукає вищу школу до постійного пошуку нових освітніх моделей, інноваційних технологій практико-орієнтованого

навчання, заснованого на дослідженнях, орієнтованого на підвищення мотивації здобувачів освіти до набуття та продукування нових знань, розв'язання проблем, на розвиток критичного мислення, медіаграмотності, креативності, конкурентоспроможності й лідерства.

Однією з таких інноваційних технологій є технологія стартапів.

Вагомий досвід запровадження стартапів у вищій школі (зокрема в якості випускних робіт студентів) мають країни, де велика увага приділяється розвитку інновацій та підприємництва – Великобританія, Німеччина, США та інші. Для українських університетів магістерський стартап є новим явищем, яке поступово починає використовуватися переважно на економічних, управлінських, інженерних спеціальностях.

Досвід Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Національного університету «Львівська політехніка», Київського університету імені Бориса Грінченка, мережі академічних бізнес-інкубаторів УЕР закладів вищої освіти (ЗВО) України; наукові публікації Л. Андреевої, І. Афанасьєва, А. Двоєглазова, Р. Іскандаряна, Т. Котяй, О. Листопад, О. Мандич, М. Михайлова, М. Нетреби, Д. Штихна та інших дослідників переконливо доводять, що підсумкова атестація випускників у формі захисту стартапів відкриває широкі можливості для формування інноваційного середовища ЗВО. Зокрема, випускники демонструють реальний рівень кваліфікації, набутий за час навчання в університеті, та його практичне втілення в генерування та розробку власних інноваційних ідей [4].

При цьому О. Листопад зазначає, що освіта як галузь неприбуткова й дотаційна наразі не є актуальною темою стартапів. Проте потреба зміцнення «трикутника знань» (освіта, бізнес, виробництво) вимагає посилення саме освітнього складника сучасних стартапів, розроблення механізмів підготовки та підтримки стартаперів [2].

Не меншої уваги потребують суто освітні стартапи – у тому числі, в галузі дошкільної освіти. Це особливо актуально саме зараз, коли російська загарбницька війна поставила під загрозу щасливе дитинство та функціонування дошкільної освіти в Україні й, зокрема, на нашій рідній Донеччині. Саме зараз наші маленькі співвітчизники потребують ще більшої психолого-педагогічної підтримки й супроводу, більшої соціалізації та збереження дитинства. Проте ідея створення та захисту стартапів здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта» є мало розробленою, відсутні методичні рекомендації щодо структури такого стартапу, технології його створення, захисту та просування. Це і стало метою нашого дослідження.

У науковій літературі існують різні визначення стартапу. Зокрема, Т. Котяй характеризує стартап як бізнес-компанію, яка знаходить ідею і з цієї ідеї створює бізнес, який можна монетизувати [1, с.84]. Відповідно, стартап передбачає наявність певної інновації, наприклад, заснованої на новій технології, новації; або адаптованого рішення, якого до цього не було на локальному ринку. Отже поняття «стартап» розуміємо як бізнес-продукт, що розв'язує певну проблему інноваційним технологічним способом. Освітній стартап спрямовується на розробку та реалізацію у педагогічному процесі принципово нового інтелектуального продукту.

Використовуючи базові концепти та ідейне навантаження стартапів, ми адаптували цю технологію до освітньої діяльності зі здобувачами другого

(магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта», що уможливило реалізацію завдань відповідного Стандарту вищої освіти.

Із самого початку навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти, під час вивчення дисциплін «Основи управління в галузі дошкільної освіти», «Теорія і методика формування управлінської культури керівника ЗДО», «Психологія конфлікту», «Інноваційне підприємництво та управління стартап-проектами» й інших, зі здобувачами освіти обговорюються питання побудови власної індивідуальної траєкторії професійного розвитку та кар'єри, ролі самоменеджменту на шляху її реалізації. Здобувачі освіти оцінюють свої особистісні якості, вподобання, здібності та починають краще розуміти, який напрямок у спеціальності їх найбільше приваблює, формулюють власні кар'єрні цінності й цілі. Проводять аудит навичок і професійних знань, визначають свої сильні сторони, оцінюють власні ресурси та без поспіху розробляють персональний кар'єрний трек, щоб почуватися впевнено на шляху кар'єрного зростання.

Найбільше актуалізується зазначене на другому (магістерському) рівні вищої освіти, коли настає час вирішувати, що далі? Чим я реально хочу і можу займатися у професії? На якій посаді? Яку користь хочу і можу принести, який зробити внесок в улюблену справу розвитку сучасної якісної дошкільної освіти?

Якщо хочу стати вихователем, асистентом вихователя, логопедом – то яким? Що інноваційного зроблю для розвитку нашого «Дитсадка майбутнього»? А чи відкрию свою власну приватну супер-сучасну групу, студію (у т.ч. онлайн) тощо? Чи я готова обійняти посаду вихователя-методиста закладу дошкільної освіти та підняти якість, інноваційність освітнього процесу в закладі на найбільш високий, сучасний рівень «Дитсадка майбутнього», запровадити нові форми роботи з дітьми та їхніми батьками? А чи відчуваю в собі сили очолити дошкільний заклад (державний чи приватний? якого виду, типу, з яким режимом функціонування?) і спрямувати діяльність його команди на відновлення, осучаснення діяльності закладу на всіх рівнях (щодо матеріально-технічної бази й безпеки, фінансування, організації харчування та медичного супроводу, співпраці з громадськістю тощо), перетворення його на «Дитсадок майбутнього»? Чи ще щось таке, чого до сих пір не було, або що тільки-но починає з'являтися та розвиватися?

Узагальнити й деталізувати відповіді на поставлені питання, скласти візію, розробити модель та дорожню карту її реалізації цьогорічним випускникам допомогло створення власного віртуального стартапу «Мій наступний крок у професії», презентування (пітчінг) якого було включено третім практичним питанням до екзаменаційних білетів підсумкової атестації.

Метою магістерського віртуального стартапу було виявлення ступеня підготовки фахівців спеціальності 012 «Дошкільна освіта» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, їхніх спеціальних, професійних компетентностей щодо організації дошкільної освіти; готовності до розв'язання складних завдань та проблем із застосуванням отриманих знань та практичних умінь у професійній діяльності; розвиненості у студентів творчого, нестандартного мислення, креативних навичок.

На допомогу випускникам кафедрою дошкільної освіти було розроблено Методичні рекомендації щодо створення та презентації магістерського віртуального стартапу «Мій наступний крок у професії». Згідно з методичними рекомендаціями, стартап міг бути представлений або як детальний план

створення та подальшого функціонування групи, студії, центру, закладу, установи дошкільної освіти (державної, приватної чи громадської), яка ще не існує, – або ж як докладний, усебічний опис оновлення, запровадження інновації в уже існуючому закладі/установі тощо. Обов'язковою умовою стартапу за спеціальністю «Дошкільна освіта» був пріоритет саме цієї складової, тобто робота мала містити розробку продукту в галузі дошкільної освіти України.

Тематичне спрямування стартапу кожен здобувач вищої освіти обирав сам із урахуванням фахових інтересів, виявлених за час навчання, а також актуальності й новизни теми стартапу, реальної можливості створення інноваційного продукту, наявності бази для його виконання або реалізації певних частин стартапу.

Методичними рекомендаціями було запропоновано таку структуру стартапу: інтро, проблема, ідея та продукт стартапу, ресурси, персональні компетенції засновника для організації стартапу та роль у їх формуванні навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

Під час захисту державна екзаменаційна комісія, у складі якої брали участь стейкхолдери, виконувала роль потенційного інвестора, що оцінює реальну інвестиційну привабливість стартапів магістрів. Оцінювання відбувалося за визначеними методичними рекомендаціями критеріями та градацією балів (у вигляді табличного формуляру) по кожному виду контенту: змісту стартапу, пітчінгу, пітч-деку стартапу.

Захист віртуальних стартапів «Мій наступний крок у професії» під час підсумкової атестації магістрантів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» продемонстрував високий рівень зацікавленості та вмотивованості випускників щодо виконання даного завдання, розвиток у них творчого, нестандартного мислення та готовність до здійснення інноваційної діяльності в умовах невизначеності.

Отже, запровадження магістерських стартапів у практику підсумкової державної атестації здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» забезпечує реалізацію компетентнісного та практико-орієнтованого підходів у вищій освіті, поєднуючи отримані теоретичні знання з уміннями їх ефективного використання; сприяє отриманню неоціненого досвіду, що допоможе визначити подальший шлях у професії, підвищити рівень конкурентоспроможності на цьому шляху та зрозуміти власну стратегію досягнення успіху.

Література:

1. Котяй Т. В. Технологія стартапів в системі закладів вищої освіти та наукових установ. *Цифрові трансформації України 2020: виклики та реалії*: зб. наук. пр. НДІ ПЗІР НАПрН України № 1 за матеріалами круглого столу, 18 вересня 2020 р. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2020. С. 80-87. URL: <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/d6231639-7927-405e-9ea4-77bdbfd21f78/content> .

2. Листопад О. В. Форми фінансування і підтримки інноваційних освітніх проектів: зарубіжний досвід. *Витоки педагогічної майстерності* : зб. наук. праць. Вип. 7 / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Полтава, 2010. С. 101-109. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/229> .

3. Мандич О. В. Інвестиційна привабливість моделей «STARTUP» для освіти та бізнесу. *Молодий вчений модерну – фундамент розвитку освіти, науки*

та бізнесу в Україні: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції (22 червня 2022 року, м. Дніпро). Дніпро: КЗВО «ДАНУ» ДОР», 2022. С. 293-295.

4. Нетреба М. Стартап як дипломний проект: від ідеї до практичного втілення. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика (серія: Педагогічні науки)*. Випуск № 1 (62), 2020. С. 49-54.

5. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Затв. Наказом МОН України № 572 від 29.04.2020р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/05/2020-zatverd-standart-012-m.pdf>.

УДК 378

Фунтікова О. О.

доктор пед. наук, професор кафедри дошкільної освіти

Щербакова К. Й.

кандидат педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти

Макаренко Л. В.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти

АСИСТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД І ПРАКТИКА

Асистивні/Домоміжні технології (АТ) (Bryant, 2011; Cook, Hussey, 1995) мають довгий період свого розвитку. Початок використання перших елементарних допоміжних технологій відображає елементарну та фізичну примітивну підтримку людини, яка втратила ту чи іншу функцію (ходьба, біг, рух руки) у своєму житті. У 19 столітті отримали свій розвиток шрифт Брайля як метод читання та письма за допомогою дотику руки для людей зі сліпотою або частковим зором (1829), фонограф Едісона (1836) як допомога людям із втратою слуху. Починаючи з 20 століття у зарубіжних державах (США) відтворюється на законодавчому рівні нормативні акти, що суттєво змінюють соціальний стан людини з обмеженими можливостями.

Діючи нормативні акти більш чітко почали враховувати соціальні права на якісне життя, освіту та розвиток для людини з вадами. До таких законодавчо-нормативних документів має відношення: Закон про освіту для всіх дітей-інвалідів (1974), який пізніше став Законом про освіту осіб з обмеженими можливостями. Даний закон роз'яснює вимоги щодо забезпечення доступності послуг спеціальної освіти для дітей, які її потребують; надає гарантії, що рішення про послуги для дітей і учнів з обмеженими можливостями будуть справедливими та належними; встановлює відповідність вимог до управління та здійснення аудиту для спеціальної освіти [1].

Закон про технічну допомогу особам з обмеженими можливостями (Tech Act) (1988). Закон про допоміжні технології (АТА) (1998; 2004) мав вирішальне значення для підвищення доступності осіб з обмеженими можливостями до допоміжних технологічних пристроїв та послуг. Це привело до виробництва та попиту на створення та розвиток допоміжних технологій для відтворення життєвих